

Sygn. akt V KZ 1/20

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **B. B.**

skazanego za czyn z 207 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 20 lutego 2020 r.

zażalenia skazanego na zarządzenie sędziego Sądu Okręgowego w L.

z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt WKK (...)

o odmowie przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 5 września 2019 r., sygn. akt IV Ka (...)

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

postanowił

**uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać Prezesowi
Sądu Okręgowego w L. w celu podjęcia dalszych czynności w
związku z wniesioną kasacją.**

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2019 r. B. B. skierował do Sądu Najwyższego pismo zatytułowane „wniosek dotyczy skargi kasacyjnej od wyroku sądu okręgowego w L. Wydziału IV Karnego Odwoławczego z dnia 5 września 2019 r.”. W piśmie tym B.B. wskazał, że powyższy wyrok został mu dostarczony przez adwokata w dniu 11 października 2019 r. i że zaskarża go w całości bo jest „ofiara pomówioną przez samozwańcze poszkodowane i ich współniczkę” (k. 1079, 1084).

Wraz z powyższym pismem skazany skierował do Sądu Najwyższego opatrzone tą samą datą pismo zatytułowane „apel o pomoc”, w którym poza

wyraźnym wskazaniem, że kwestionuje zapadłe przeciwko niemu wyżej wymienione orzeczenie, zawarto też informację, że „advokat poinformował go, iż ma 30 dni na złożenie kasacji, a on tego nie umie napisać, nawet nie wie do kogo się pisze, mówili mu, że do Sądu Najwyższego, ale nie wie do którego wydziału”. Podał również, że „obawia się, że upłynie mu termin do wniesienia kasacji, bo advokat poinformował go, że termin ten wynosi 30 dni odkąd otrzymał odpis, a on otrzymał od adwokata tenże odpis w dniu 11 października 2019 r. a dziś jest 22.10.2019 r. i nikt mu nie chce pomóc, podpowiedzieć jak to ma uczynić”. Swój wywód B. B. zakończył konkluzją, że prosi o poważne potraktowanie jego pism i zarejestrowanie ich jako kasacji i „informacje co musi do Sądu Najwyższego dostać” (k. 1085).

Do powyższych dokumentów skazany dołączył skierowane do niego pismo adw. M. M. datowane na dzień 9 października 2019 r., z którego wynikało, że w ślad za powyższym pismem obrońca przesyła skazanemu odpis wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 5 września 2019 r., sygn. akt IV Ka (...) wraz z uzasadnieniem, które zostały doręczone na adres Kancelarii w dniu 19 września 2019 r. W piśmie tym advokat pouczył skazanego, że od powyższego orzeczenia przysługuje mu skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego w W. oraz wskazał, że „termin do wniesienia skargi kasacyjnej zgodnie z art. 524 § 1 k.p.k. wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem”. Jednocześnie poinformował, że zgodnie z art. 84 § 2 k.p.k. jego czynności jako obrońcy skazanego wygasły z chwilą wydania prawomocnego wyroku przez Sąd Okręgowy w L. w dniu 5 września 2019 r. Advokat wskazał także, że Kancelaria już w dniu 24 września 2019 r. wysłała do B. B. list wraz z załączonym wyrokiem, który został jednak zwrócony w związku z przetransportowaniem skazanego do Zakładu Karnego w C.. Do wspomnianego pisma advokat dołączył nedoręczone skazanemu pismo z dnia 20 września 2019 r. wraz z kserokopią koperty oraz orzeczenie sądu odwoławczego z uzasadnieniem. Całość tej dokumentacji wraz z kopertą, w której została przesłana, a na której widniała data doręczenia w Z. oznaczona jako 11.10.2019 r., skazany również dołączył do swoich pism datowanych na dzień 22 października 2020 r. (k. 1084 – 1094).

Przesyłka zawierająca wyżej wymienione dokumenty wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 29 października 2019 r., skąd zgodnie z właściwością została przekazana do Sądu Okręgowego w L. (k. 1083).

Zarządzeniem z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt IV WKK (...), sędzia Sądu Okręgowego w L. M. P. odmówił przyjęcia kasacji złożonej w dniu 22 października 2019 r. (de facto 23 października 2020 r. – przyp. SN) przez skazanego B. B. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 5 września 2019 r., w sprawie IV Ka (...) wobec złożenia kasacji po terminie. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że skoro odpis wyroku z uzasadnieniem został doręczony obrońcy B. B. w dniu 19 września 2019 r., kasacja skazanego skierowana do Sądu Najwyższego w dniu 22 października 2019 r. została wniesiona po upływie terminu zawitego przewidzianego dla tej czynności (k. 1095).

Od powyższego zarządzenia w ustawowym terminie zażalenie wywiódł skazany, w którym wskazał, że w przedmiotowej sprawie ani sąd ani przyznany mu adwokat nie poinformował go o sposobie i terminie wniesienia kasacji i dlatego też dopiero kiedy otrzymał odpis wyroku od adwokata w październiku 2020 r. napisał list i wysłał go do Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się zasadne w tym znaczeniu, że jego wniesienie musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego zarządzenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Kluczową kwestią w niniejszej sprawie – zupełnie niedostrzeżoną w zaskarżonym zarządzeniu – jest brak prawidłowego pouczenia skazanego o przysługującym mu prawie, terminie i sposobie wniesienia kasacji. Zaniechano więc w niniejszej sprawie spełnienia obowiązku wynikającego z treści art. 100 § 7 k.p.k. Z protokołu rozprawy odwoławczej wynika wszak wyraźnie, że organ ad quem po ogłoszeniu wyroku pouczył skazanego wyłącznie o tym, że zapadłe orzeczenie jest prawomocne oraz o treści przepisów art. 457 § 1 i 2 k.p.k. (k. 982), z których nie wynika przecież, że skuteczne złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku jest warunkiem wniesienia kasacji. Zaniechanie spełnienia tego obowiązku miało w przedmiotowej sprawie szczególnie istotne znaczenie, a to z uwagi na fakt, że skazany korzystał z pomocy obrońcy z urzędu, który po uprawomocnieniu

się orzeczenia był jedynie uprawniony, ale już nie zobowiązany do pełnienia swoich obowiązków obrończych (art. 84 § 2 k.p.k.). Zgodnie z utrwalonym w doktrynie i judykaturze poglądem, oskarżonego, który korzysta z pomocy obrońcy z urzędu, po ogłoszeniu wyroku sądu odwoławczego traktuje się z powyższych względów, tak jakby nie miał obrońcy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2007 r., II KZ 14/017, OSNwSK 2007/1/1440; zob. także D. Świecki (w:) Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2019, komentarz do art. 457, teza 14). W przedmiotowej sprawie obrońca co prawda, mimo braku obowiązku, złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia całości wyroku sądu odwoławczego i doręczenie go wraz z uzasadnieniem na adres Kancelarii, ale przy braku pouczenia skazanego o prawie, terminie i sposobie wniesienia kasacji oraz wyraźnego oświadczenia adwokata M. M., że jego czynności jako obrońcy B. B. „wygasły z okresem wydania prawomocnego wyroku przez Sąd Okręgowy w L. Wydział IV Karny Odwoławczy w dniu 5 września 2019 r.” (k. 1086), doręczenie ww. dokumentów obrońcy nie może zostać uznane za wywierające skutki wobec skazanego. Równie oczywiste jest i to, że także wysoce nieprecyzyjna i de facto wprowadzająca skazanego w błąd, przekazana przez ww. adwokata informacja na temat prawa do złożenia skargi kasacyjnej i terminu jej wniesienia, nie może konwalidować braku pouczenia udzielonego przez organ procesowy.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że ochrona wynikająca dla skazanego z normy art. 16 § 1 k.p.k. nakazuje przyjąć, że termin do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem nie zamknął się dla skazanego z upływem siódmego dnia od jego ogłoszenia. Tak mogłoby się stać wszak tylko wtedy, gdyby skazany zdawał sobie w pełni sprawę z tego, jakie konsekwencje, z perspektywy możliwości zaskarżenia wyroku sądu odwoławczego, ma złożenie wspomnianego wniosku. Skazany, co ewidentnie wynika z treści kierowanych przez niego do sądu pism, takiej świadomości nie miał. Powyższe oznacza, że osobista kasacja skazanego skierowana do Sądu Najwyższego w dniu 23 października 2019 r. (data złożenia jej w Z.- k. 1079) została w istocie wniesiona w czasie biegu terminu do złożenia przez skazanego wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, a ta okoliczność – poprzez odpowiednie zastosowanie art. 445 § 2 k.p.k. w zw. z art. 524 § 1 zd. 3 k.p.k. - nakazuje uznać ją

za wniesioną w terminie. Jednocześnie wywołała ona skutek określony w art. 524 § 1 zd. 2 k.p.k., tj. wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem.

W konsekwencji, po usunięciu braków formalnych kasacji osobistej skazanego, niezbędne stanie się doręczenie skazanemu i obrońcy odpisu wyroku sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem, z możliwością uzupełnienia kasacji w terminie 30 dni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2012 r., sygn. akt V KZ 50/12).

Wobec powyższego orzeczono jak na wstępie.